

TELEGRAFUL ROMANU

Nr. 41. ANUL XIV.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. car' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 26 Maiu (7 Iunie) 1866.

Evenimente politice.

Sabiu 25 Maiu.

Din Vienn'a aflamu ca aci au sositu tramisulu din partea Romaniei Dimitrie Ghica fiulu Domnitoriului Grigoriu Ghica, ca sa esopere dela cabinetulu din Vienn'a recunoscerea Principelui Carolu. Sciri mai dincoco spunu ca acestu tramisu nu va fi primitu in modu oficialu.

Unu corespondentu din Vienn'a a lui Zkft scrie in privinta congresului, ca diu'a deschiderei inca nu se scie, dara ca puterile voru fi reprezentate prin ministrii lor de esterne ca prin cei d'antaiu plenipotentiatii; plenipotentiatii de alu doilea rang voru fi tramisii (ambasadorii) la curtea din Parisu. Deca propositiunile voru fi de natura de a nu pute fi primite, atunci ministrulu Mensdorff nu va petrece tempu indelungatu in cetatea dela Seine (Sequan'a). — Din Vienn'a se mai scrie la „Börsen Halle“, ca Russi'a va sprigini pe Austri'a la congresu, pentru ca sa se respinga cestiunea Venetiei. Totu aci se spune, ca aru esista urme reale de o apropiere intre Austri'a si Prussi'a. Acesta apropiere se ascrie influintei russesci, din cauza ca Russi'a nu se pote impreteni nici decum cu politic'a cea de mape a lui Napoleonu.

Din Florenti'a se scrie: Pana la finea lui Maiu sta Itali'a la Po cu 350,000 feciori, 400 tunuri. La aceste se mai adaugu 10 regimente de voluntari, fia-care regimentu constatoriu din doue bataliuni va sa dica cam din 1460 feciori. Garibaldi nu au concesu formarea unei legiuni de studenti. Din aceasi scire se vede ca actiunea lui Garibaldi e indreptata asup'a Tirolului italianu si asup'a Dalmatiei si ca o parte din armat'a regulata va ave sa observe cele patru fortaretie si alt'a va intra in Veneti'a.

Toti voluntarii se oblega pre unu anu. Intre oficeri se afla toti membrii parlamentului de etate mai tinera, precum Corte, Nicotera, Fabrizi, Caioli, Guerzoni si Guastalla. Vine treba la bataia, atunci Garibaldi va ave la dispositiune 30 de regimente, asiá dara cam la 50,000. Mobilizarea de 50 bataliune de garda nationala se efeptuá forte in graba. Fia-care bataliune consta din 600 de barbati; alte 10 bataliuni stau gat'a de a pleca in totu momentulu. Pentru armat'a regulata suntu bataliunile a 5-lea pana la finea lui Iunie gat'a. Gazett'a di Milano spune ca mai multe vapore ale societátiloru private s'a armatu. Fia-care vaporu porta doue tunuri. Matrosi comerciali se punu sub comand'a de oficeri marinari. Numerulu celoru fugiti din Rom'a spre a se inolá intre voluntarii Garibaldiani sa fia 200.

Despre tratatulu inchiaiatu intre Itali'a si Prussi'a are „A. Z.“ urmatorele detaiuri: In jumetatea cea d'antaiu a lunei lui Martiu merse generalulu Govone la Berlinu si indata intrara dimprena cu tramisulu italianu Barral in negociári cu contele de Bismarck. Negociáriile aceste dusera mai intaiu la punctuatiunile, cari pre la finea lui Martiu se preschimbara in unu tratatu formalu. Pre la mijloculu lui Aprile s'a schimbatu formalu documente de ratificatiune intre Berlinu si Florenti'a subsemnate de regele Wilhelmu (Prussiei) si V. Emanuelu (Italiei). In tratatulu acest'a se oblega Itali'a, la casu candu intre Austri'a si Prussi'a aru erumpe resboiulu in restempu de trei luni, a pasi activu pentru Prussi'a contra Austriei, fara de a se trage in consideratiune cine au inceputu resboiulu. Unu astfelu de obligamentu reciprocu nu ia si Prussi'a asuprasi, ei ea au recunoscutu numai verbalu obligamentulu ei moralu, deca Itali'a va fi atacata de catra Austri'a. Se oblega in sa ambe statele a purá resboiulu pana candu pacea va fi primita de ambe partile si a nu inchieia aliatii pace unulu inainte de celalaltu. Scopulu resboiului este de a castigá pentru Itali'a Veneti'a, pentru Prussi'a unu altu teritoriu din celu austriacu carele sa corespunda Venetiei (territoire Autrichien equivalent au territoire dela Vénétie). Tratatu se incepe cu urmatorele cuvinte: Pour assurer la paix de l'Europe (pentru asigurarea pácei europene). — Dupa sciri mai noue Generalulu Govone iara e la Berlinu. Lumea crede ca e pentru prelungirea tratatului. — Dupa sciri telegrafice se vede ca Gen. Govone in adeveru este insarcinatu cu atare missiune. Memorial diplomatique asigura ca regele Prussiei nu au vrutu

sa subscrie tratatulu. Acumu totu dupa memorial aflamu ca in intiesulu tratatului de mai susu s'a incheiatu unu protocolu subscrisu de Bismarck si gen. Govone. Obligamentele acestui protocolu se estindu pe alte trei luni.

Sciri dela 1 Iunie din Parisu incunoscintieza, ca Lordu Clarendon, principele Gortschakoff, contele de Bismarck si generalu Lamarmora au dechiaratu oficialu, ca voru sosi catu mai curendu la deschiderea conferintiei. Se latise faim'a despre unu program de congresu din partea Austriei. Memorial diplomatique deminte acesta scire si dechiaru totu programulu de apocrifu.

Cu o di mai nainte de datulu mai susu au sositu la Parisu lordulu Granville, dupa cum se spune, cu o epistola din partea reginei englese, catra imperatés'a francesu. Cea dintaiu roga pre cesta din urma a se sili din tote puterile pentru sustinerea pácei. — Mai interesantu este ceea ce aduce „Presse“ din Parisu:

In 25 Maiu fu primitu lordulu Cowley in audientia la imperatulu Napoleonu in presentia ministrului Drouyn. Tramisulu englesu produse o depesia ce tocma o primise dela lordulu Clarendon, in carea regin'a Victori'a, cu privire la cris'a sub a carei greutate aru trebui sa cada si Angli'a se roga de imperatulu sa impedece catu se va putea resboiulu. Imperatulu se dice ca au respunsu cu voce cam iritata in modulu urmatoriu:

„Dle tramisu! Candu la anulu 1859 eram decisu a merge intr'ajutoriu Italiu cu sincer'a tendintia de a regulá afacerile aceste la nordu pedeplinu, mi dechiaru Angli'a, ca nu are nici unu omu si nici unu penny pentru libertatea Italiu, si Angli'a fu carea prin apropierea ei de Prussi'a me sili a sta in mijloculu drumului si a lasá opulu celu mare neterminatu. Candu eu la inceputulu resboiulu danesu in an. 1864, amu prevediutu incuraturile cele mari cari se potu desfasiura din acestu resboiu si amu propusu unu congresu, atunci inca fu Angli'a (c'etait encore l'Angleterre) care s'a opusu cu resolutiune propunerei mele si care si-a datu tote silintiele de a nu lasá ca cert'a sa se deslege in unu modu pacificu. Acum iara e Angli'a carea standu sub o cascada de fallimente cere pacea. Si eu ceru pacea. Asigura Dta pre cabinetulu reginei Dtae ca sum gat'a a face totu ce se pote spre a incungiuá resboiulu, dara dupa ce ocaziunile cele mai bune de a obli neintielegerele s'a luat u siu s'au stricatu inadinsu si contrarietátile s'a facutu asiá de mari, eu nu mai potu luá asuprami respunsabilitatea de cursulu evenimenteloru.“

„Patrie“ din Parisu spune, ca deca congresulu nu va ave rezultatu ce se astepta dela elu, atunci imperatulu Napoleonu va pasi inaintea corpuriloru lui legiutore si va cere mijlocele de lipsa, bani, pentrucá cu cei 600,000 de ostasi se faca ordine in Europ'a. Presse din Parisu se pare a intari intr'atát'a cele de mai susu pentrucá ins'a vorbesce de o prelungire a sesiunei a corpuriloru legiutore pana dupa congresu. Tendintia imperatului o explica toti, nu pote fi alta, decátu sa aiba corpurile legiutore in giurulu seu cá deca aru cere lips'a sa i voteze ajutore de bani.

Conferintia principatoru dunarene astepta notificatiunea oficiala a suirei lui Carolu pe tronulu Romaniei.

Responsulu Austriei datu in urm'a invitárei ce i s'a facutu de catra puterile neutrale e cam de cuprinsulu: ca Austri'a primesca invitarea cu acea conditiune, ca la conferintie nu voru veni inainte nici unu feliu de combinatiuni, prin cari vre-un'a din puterile invitate sa si largesca seu strimtozeze teritoriulu. Se dice ca respunsulu acest'a nu au facutu sensatiune buna in Parisu. De alta parte se dice ca in urm'a acestui respunsu nici ca se voru poté aduna conferintiele. Sa punemu totu aici si scirea, ca deca conferintiele voru fi fara de rezultatu, atunci Ministrulu Drouyn inca ese din ministeriu si loculu lui va sa-lu ocupe Walevsky

Din Parisu se scrie la „A. Z.“ Pre catu ne este enoscutu are regimulu (din Parisu) sciri, ca flot'a italiana va incepe resboiulu in 5 Iunie, aniversaria dela Magenta. Si cercurile diplomatice suntu instruite despre acest'a si au convingerea ca acest'a nu se intempla fara de scirea Franciei, intogn'a cá si la Castelfidardo, unde imperatulu Napoleonu le dede Italianiloru voia de a invasiuna prin cuvintele: faites vite (faceti iute).

Din Prussia aflăm ca de nou se facu dechiarări ca armările suntu numai defensive și ca Prussia e gat'a a reduce armările sele la stare de pace, deca federatiunea germana va mijloci cá si armările Austriei și ale Saxoniei sa se reduca la starea de pace. Deca federatiunea nu va puté sa mijlocésca acést'a, séu deca membrii federatiunei se voru opune reformei federatiunei proiectate de Prussia, atunci acést'a nu póte sa traga alta consecintia decât ca federatiunea ia form'a ei presenta nu mai póte corespunde chiamárei sele și asiá ca ea (Prussia) nu va gresi, deca convingerea acést'a a ei va servi de basea decisiunilor ei mai departe.

Unu telegramu din Berlinu dela 2 Iuniu ne anuntia ca o fóia oficiósa din Berlinu N. A. Ztg. vede in dechiaratiunea Austriei de a convocá staturile din Holstein in dieta, o provocare a resboiului din partea Austriei. Mai departe dice acea fóia, ca convocarea e o rumpere de tratate și o vatemare a drepturilor de suveranitate ale Prussiei, pentrucă prin acést'a se vatama referintiele de supusu in cari se afla ducatul Holstein fatia cu Prussia in urm'a tratatelor. Prussia asiá dara se va vedé necesitata a pasi cu energia in contr'a acestoru mesuri. —

Dupa Schlesische Ztg. se aude din Vienn'a ca suntu semne in urm'a căruru se póte deduce ca cestiunea italiana se silescu diplomati a o strapune in orientu și de aceea vorbele cele multe despre compensatiuni in resaritu. In Constantinopole s'au simlitu ce-ve de unu asemenea planu și de aceea pórt'a se vede necesitata a se alipi cátu mai tare de Austri'a. Din aceste se esplica apoi mai departe aparérea corabiilor resbelice turcesci in marea adriatica. —

Din Constantinopole se scrie: ca ministrulu de resboiu Abdul Kerim pasi'a a fostu plecatu la Varn'a și Siuml'a spre a inspectiuná corpula de 40,000 ce aveau sa intre in Romani'a; fu in sa rechiamatu și au si sositu, iara in Constantinopolea. Alte sciri ne spunu ca Turci'a in adeveru erá determinata a intrá cu trupe in Romani'a, dara la amenintiarea ce-i veni dela Parisu: ca intrarea acést'a aru puté sa devina fatala pentru Turci'a insasi, s'a revocatu tóte mesurile de intrare și s'a invoitu la asteptarea rezultatului conferintieloru.

Despre Romani'a spunu diariile vieneze ca liniscea inca nu e cu totu restatorita. Mai departe ca „diplomati'a conservativa“ polecesce pre Domnitoriulu celu nou de siefu alu revolutiunei (?)

„Presse“ dupa ce face cunoscutu ca Domnitoriulu celu de acum din Romani'a au fostu in armat'a austriaca și ca la 1859 fú decoratu cu crucea pentru merite militare, asigura ca elu face tóte incercările de a convinge pre reprezentantele austriacu din Bucuresci despre datorinti'a sea de a intrá in referintie amicabile cu Austri'a. „Viitoriulu, dice acea fóia, ne va aretá cátu de serióse suntu simpatiele lui Carolu I cátra Austri'a.“

Revista diuaristica.

Despre „asimiliatiunea pártiloru transilvane“ din „P. N.“, din care citarăm si noi ce-va din „Zkft“ in nrulu trecut, scrie „Pestbudinske vedomosti“: E fórté caracteristicu ca „P. N.“ nici nu vrea sa mai scie de unu mare principatu alu Transilvaniei, ci numai de párti ale Transilvaniei. Art. VII alu legiloru din 1848 asigura marelui principatu institutiunile și libertátile sele; „P. N.“ in sa contopesce simplu Transilvani'a in Ungari'a „P. N.“ remane mai departe detoriu cu respunsulu pentru ce nu póte si unu regimu dicasterialu sa fia respunsabilu cá si unu ministeriu. Deca „P. N.“ pledéza pentru denumirea oficialiloru prin ministeriu atunci se vede, ca liberalii magiari nu voru sa fia autonomia municipala, care numai prin oficiali alesi póte fi asigurata, ci voru burocratizarea administratiunei intregi. Din punctulu nostru de vedere este totu un'a, deca avemu bucrati in fracu si cilindru ori atila si calpacu si cu pinteni, singura deosebire ce se afla intre acesti'a e ca cei din urma cá servitori ai elementului magiaru, voru magiarisá mai tare, de cumu au germanisatu cei dintáiu sub Bach.“

„Pozor“ vorbindu despre referintiele intre Croati'a și Ungari'a dice: Aceste dóue tieri suntu avisate prin pusetiunea loru geografica și prin interesele loru economice și politice, la spriginulu impromutata. Totusi trebuie sa recunóscemu cu sinceritate, ca aducerea aminte de trecutul, care l'amu avutu traindu in comunitate cu Ungari'a, nu ne indémna la o uniune cu acést'a, mai alesu candu numai trecutul e momentulu decisivu in acésta afacere. Trecutul ne este sántu, viitoriulu natiunei nóstre in sa si mai sántu. In data ce vomu veni la convingerea, ca viitoriulu nostru nu este asediatu pre base sigure, deca nu vomu parasí calea trecutului, vomu dá sfatu natiunei croate, de a pasi pre o cale cu totul noua. In data ce amu vedé, ca o legatura cu Ungari'a nu aru fi natiunei nóstre de folos, amu fi noi cei dintáiu cari amu desfatui natiunei uniunea. Si la noi au trecutú tempulu amorului platoniu in politica, in a cáru locu au pasitu ratiunea și calcularea. Noi pledám cu deosebire pentru uniunea intre regatul triunitu și Ungari'a din cauza: ca Austri'a precátu remane in óresi care legaturi cu Germani'a va intrebuintá germanismulu ca unu mijlocu periculosu pentru slavi, romani și magiari. Acésta precumpanire ne face dispusi pentru o uniune cu Ungari'a

cu atáta mai tare, incátu suntu convinsi, ca deputatiunea nóstra regnicolara si atuncea nu va lasá din mána firulu unei impacári între Ungari'a și Croati'a, candu s'aru aretá pericolulu de a se rumpe. Croatii voru documentá ca nu e vin'a loru deca dóue pótre constitutiunale nu s'au potutu intielege. — Cele dóue cause, ce aru puté duce la o rumpere a pertractárilor între Pest'a și Agri'a, aru fi pretensiunile din partea magiarilor, care aru atinge integritatea teritoriala și autonomi'a regatului triunitu. De-si scimu bine ca in discussiunile deputatiunei regnicolare ungaro-croate nu s'a facutu amintire deadreptulu despre Fiume, nu ne indoimu, ca o singura asemenea pretensiune aru fi in stare de a nimici ori ce intielegere. Autonomi'a regatului triunitu statorita in art. croatu 42 din 1861, noi o scimu acést'a prea bine, nu e punctu de cërta între deputatiunea regnicolara ungaro-croata. Noi dorimu din anima o uniune cu Ungari'a; dara acestei'a inca trebuie sa-i jaca la anima a-si conserva in noi unu setiu prea credinciosu. Deca in sa impacarea între Pest'a și Agri'a nu se póte realisá, noi croatii nu desperám.

In unu altu numeru vine „Pozor“ asupr'a pertractárilor deputatiunei regnicolare din Pest'a și dice, ca deca Fiume este pétr'a de scandela între Ungari și Croati atunci de impacare nu mai póte fi vorba. Referintiele Fiumei dela 1848 suntu referintie de usuratiune, iara dreptulu de posesiune alu litoralului intregu este alu croatiloru. Simpatiele Fiumeniloru pentru Ungari'a nu suntu alta dupa acelu diariu, decâtú nisuinti'a italianismului de a predomni croatismulu (slavismulu).

Cu privire la politic'a din afara reproducemu dupa „Románulu“ din diuariulu „Des Débats“ dela 24 Maiu:

„Depesia dela Bucuresci anuntia ca principele de Hohenzollern a intratu eri in capitala in mijloculu unui mare entusiasm, si ca dupa ce a asistatu la Te Deum cantatu in Catedrale, a mersu in adunarea legislativa unde a facutu juramentulu și a pronuntiatu unu discursu in frantuzesce, fórté aplaudatu. Adunarea a votatu in unanimitate indegenatulu principelui Carolu-Antoni de Hohenzollern, tatalu noului domnu; dar depesi'a nu ne spune deca acestu votu s'a datu inainte de venirea acestui din urma, s'au deca s'a emisu in aceeași siedintia in care acést'a a venitu sa faca juramentulu. Ori cumu aru fi, conditionile cerute de art. 13 alu conventiunei se gasescu astufelu indeplinite intr'unu modu póte camu iudaicu; casulu in care indigenatulu s'aru conferi unui strainu pentru alu face eligibile n'au fostu prevediutu de conventiune, si prin urmare románii suntu in dreptulu lor. Printr'o asemenea subtilitate acum'a diece ani ei ajunsera a realisá unirea moldo-romána, si pentru a dóua óra li se intempla sa se intréca in finetia cu diplomati'a si sa o bata cu propriile sele arme pe propriulu seu terimu.“

In ce privesco o intervenire in Romani'a, „Des Débats“ contine urmatórele renduri:

„Diplomatii muscali trecu de fórté dibaci in artea de a amági lumea, si politici turcesci suntu capabili se oferésca eterniloru sei inimi chieile capitalei loru pe o tava de argintu, crediendu ca facu o fapta maiéstra si ca astufelu urméza cestiunea Orientului. Ea aru fi in adeveru curmata si Alah va fi voit'o; dar numai vointi'a lui Alah nu este in stare singura sa reguleze afacerile din acésta lume, se mai afla si vointi'a Franciei, care trebuie tinuta in séma. Si este in interesulu Franciei cá Principatele sa formeze unu statu unitu, solidu si independinte, si pentru acést'a Franci'a in Conferintie n'au fostu contraria alegerei unui principe strainu. Alte puteri cari au asemenea multe cuvinte cá sa opue o bariera cotropiriloru Rusiei, s'au pronuntiatu in acelasi sensu, si printre aceste puteri aru fi trebuitu sa se gasésca chiaru Pórt'a, care pare ca se complace a se afundá din nou in prapasti'a din care amu scos'o noi intái'a óra. Dar nu este verb'a de ea in acestu momentu, nu ne atingu destinatele ei, dar acelea ale unui poporu a cárei independinti'a importa ecuilibrulu europénu, care lupta cu curagiu pentru a o conservá, si pe care nu putem sa o lasám in voi'a ambițiunei muscalesci, fára sa periclamu interesele nóstre si sa facemu sa se slabésca influinti'a nóstra. La St. Petersburg se póte crede, ca multiamita complicatiuniloru actuali, a venitu momentulu sa recástige terimulu perdutu, acum'a diece ani. Dar Franci'a si Engliter'a trebui-voru ele óre sa permita cá rezultatele politice ale resbelului din Crimea sa fia puse din nou astadi in cestiune si intr'unu modu atátu de neasteptatu?“

Dela diet'a Ungariei.

In 30 Maiu s'a tinutu siedintia plenara sub presiedinti'a dlui Szentiványi. Dupa cetirea și verificarea protocolului din siedinti'a din urma impartásiesce presiedintele mai multe suplici intrate. Dreptu caracteristica sa amintimu si noi aici de unele din acestea. Unu patriotu aterne o petitiune in lucruri de ereditate (mostenire); altulu cere sa i se dea voia sa venda beaturi spirituóse, altulu urgeza regularea vendiárei de sare, vine apoi inainte o cerere la unu procesu pentru cártile funduarie alta a unui vienesu carele se róga a i se concede sa fia de fatia la pertractarea finala a processului seu; mai multe comune petitiunéza a se incorporá la comitatulu Mar-

muresiului; vine înainte o cerere in afaceri urbariale; unu invatioriu din dieces'a Fünfkirchen se róga cá sa se elibere de a propune si obiecte religiozari in scóla, indetorându-se cu aceste preotii si capelanii, pentru cá tempulu cástigatu in urm'a aceste eliberári sa-lu póta intrebuintá pentru alte obiecte de propunere; mai multe comune petitionéza in afacerea drumului de feru Alföld=fiumanu.

Dupa tóte acestea vine o hárthia din partea comitetului centralu din comitatulu Vasiu, indreptata cátra dieta, prin carea face cestei din urma cunoscutu, ca comitetulu centralu nu au pututu alege din nou altu deputatu in loculu respinsului Babarczy, din cauza ca oficialii carii au pressionatu alegerile cele d'antáiu suntu si acumu acolo si ca acesti'a nu suntu constitutionali (pentruca nu suntu alesi). Totu odata arata ca comitetulu centralu s'a rugatu de in. reg. Loentiintia sa delature mai nainte pedeca cea neconstitutionala si apoi sa póta pasi la alegere.— Presedintele anuntia dupa cetirea hárthiei mentinnate o alta hárthia asternuta prin membrulu dietei contele Apponyi din partea a 140 alegatori. Acesti'a se róga a li se mijloci putinti'a de a alege unu deputatu, pentrucá sa nu remana nerepresentati in dieta. Stang'a i se pare ca acum ia venit u apa pe móra si se apuca cu impetuositate de lupta contra oficialilor neconstitutionali si prin urmare dupa dens'a nelegali.

Deák ia cuventulu, ceea ce nu e obiceiulu lui la verificári séu alte de felulu acest'a, si in o cuventare mai lunga desvólta ca comitetulu centralu nu e chematu de a invetiá pre dieta despre detoriele si competintiele sele; comitetulu centralu are sa caute cá sa nu se intemple ilegalitati sub decursulu alegerei. Si apoi de a judecá déca s'a observatu acele séu nu s'a observatu acést'a e lucrulu dietei si nu alu comitetului centralu; propune: sa se indrumeze comitetulu centralu a urmá in intiesulu legiloru ce suntu in vigóre. Propunerea se primesce cu adaugerea (la cererea lui Apponyi) „numai decátu“ inainte de cuvintele: „in intiesulu legiloru. . .“

Dupa acestea referéza Ios. Hosszu asupr'a alegerei deputatului Ioan Boér si a deputatului Elia Macelariu;— fára desbatere se verifica.— Paulu Királyi referéza asupr'a unui gravamine contra alegerei lui Dr. Carolu Siklossy.— Anuntia mai departe presedintele intrarea acreditiveloru deputatiloru Fried. Wagner, Ios. Gull, Baronu Vay si Koller.— Comitétulu uniunei tranne avea sa se adune sambata in palatu museului spre a se constitui.—

In 1 Iuliu n. presediú in siedintia plenara a casei deputatiloru, cá si in cea din 30 Maiu, Szentiványi. Indata la verificarea protocolului din siedinti'a trecuta ia cuventulu Ghiczzy in contra stili-sárei conclusului adusu asupr'a hárthiei comitetului centralu din comitatulu Eisenburg (Vasiu), in urm'a cáru se primesce formularea notariului Vilh. Tóth.

Deputatulu Em. Csengery revine asupr'a purtárei oficialiloru cu ocaziunea alegeriloru si pretinde dela autoritatiile regimului sa fia nu numai in comitatulu mentionatu, dar si in alte párti, cu bagare de séma, ca se nu se mai faca influintiári.

Dupa acést'a se aduca la cunoscenti'a casei mai multe petitioni intrate, cari se indrépta la comissionile respective.

Vinu in fine la verificatiune alegerile deputatiloru Georgiu Vay si Antoniu Koller, care se verifica fára de desbatere pre lánga conditionea terminului de reclamatiune de 30 de zile; deputatulu Ioan Karacsony (din Elisabetopole) se verifica definitiv fára de nici o desbatere.

Din caus'a reclamáriloru facute contra alegerei deputatiloru Sighisiórei Fried. Wagner si Ios. Gull se ordina cercetare asupr'a decursului alegerei. De Comisariu este propusu din partea Comitétului de verificare deputatulu cercului Besztercze Lányá din comitatulu Neusohl, Schemnitzer; la propunerea lui Szentkirályi se tramite ca comisariu cercetariu deput. Emilu Trauschenfels.

Contele Ed. Károlyi dimpreuna cu alti 10 membri facu propunerea ca sa se prefaca siedinti'a publica in privata spre a se consultá cumu aru fi de a ajutá tierei, cá in urm'a frigului din Maiu sa nu cada iara in lipsa, ceea ce se primesce si se pune in lucrare numai decátu. —

Despre comissioni aflámu ca suntu mai active (?) cea mai tárdia dintre tóte se pare a fi cea a uniunei, si iara cea mai activa a instituteloru publice.

Deputatii ardeleni: consil. de curte Zimmermanu, Mauritiu Konrad si Wilhelm Melas au luat parte pentru întâi'a óra la siedintiele publice in siedinti'a din 1 Iuliu. Zimmermanu siede lánga coleg'a seu dela Sabiiu in stáng'a, ceialalti doi in centru. —

Circularulu Dlui Ministrus secretariu de Statu la Departamentulu Instructiunei Publice si alu Cultelor din Romani'a.

Cátra dnii Primari ai Comunelor urbane.

Domnule Primariu!

Unu anu a trecut dela punerea in aplicare a lezei scolare si prin urmare a obligativitatiiei instructiunei publice, si dupa tóte îndemnurile, apelurile si rugamintele ce ministerulu instructiunei publice a adresatu domniloru primari de comune urbane, suntu si-

litu se constata, cu durere, ca, in marea majoritate a domniei loro acele apeluri si rugaminte, n'au aflatu eco cátu de slabu. Nu l'a aflatu, cáci altfelu nu-mi póta esplicá nepasarea unor'a domni primari pentru scoli in genere si in specialu pentru aplicarea dispositioniloru dela Cap. II din legea instructiunei. Comunele rurale lipsite fiindu, din nefericire, cele mai multe de scoli, eu n'amu pututu cere primariloru loro aplicarea obligativitatiiei instructiunei primare. Dara la comunele urbane scoli primari suntu; in unele orasie chiaru suntu cáte mai multe. Acolo celu putinu eramu in dreptu de a vedé pe Dnii primari aplicandu cu patriotismu, cu zelu si cu totu tactulu ce trebuie sa aiba in lucrári, salutarele dispositioni ale obligativitatiiei. Amu acceptatu . . . Dara inca suntu in acceptare! . . . Abiá la dóue trei orasie de s'au facutu listele de copii in versta de scóla (Art. 40) si nu me insielu sustinendu ca nici in acele orasie unde asemenea liste s'au facutu, ele nu s'au publicatu si nici au servitu, cum trebuie, pentru aplicarea obligativitatiiei. Asemenea nepasare, uitare de datoria, pe cátu tempu, domnule primariu, aru fi in daun'a individelor, totu a-si putea se n'o semnalesu, scusandu-o cumu sciu ca unii din Dvóstra voru cercá a face, pe cutare si cutare cuventu. . . Dara candu, cum dvóstra sciti bine, cu asemeni uitare de datoria se aduce prejuditiu Romaniei, mai multa inca: romanismului, intregi nationi, atunci, dvóstra insive intielegeti, cu cáta amaraciune si parere de reu trebuie s'o constatámu!

Facu, Dle primariu, cu Dta in acést'a regretabila uitare de datoria, partea nestabilitátei, a evenimentelor, a neajunsuriloru de totu felulu ce au lovit u tiér'a nóstra si in deosebi si comun'a dtale, déca nu remanu mai putinu convinsu, ca ce-va totu se putea face pentru instructiunea publica primara, se póte chiaru ca acelu ce vasase fi realizatu si eu se nu-lu cunoscu. In acestu casu acceptu cu nerabdare adresa dle prin care sa-mi impartasiesci mai bucurátore sciri de cátu amu primitu si primescu de pe la agentii mei directi, in asta privintia.

In totu casulu, domnule primariu, acum ca stabilitatea ni-a revenitu cu suirea pe tronu a alesului Romániloru Mari'a Sea Carolu I, acum ca tóte ni se presenta sub cele mai favorabile augurii, Dta, mi place a crede, vei face, vei lucrá astfelu cá scólele ce suntu incredintiate de legea priveghierei si ingrigirei dtale sa intre indata pe calea unde aru fi trebuitu sa le aflámu dejá, se primésca mai alesu, prin intielépt'a si totu odata energi'a aplicare a obligativitatiiei, se primésca tóta importanti'a ce li se cade si sa ajunga a realizá educatiunea intregi generatiuni pre care legea o obliga a veni la ele, sa se impartasiesca de binefacerile culturalei mintei si ale inobilirei animei.

Mai amu eu óre nevoie se aratu patriotismului dvóstre, dlu primariu, ce aveti de fácutu in acestu respectu? legea este lamurita si cerintiele ei nu suntu de felu imposibile, nerealisabile la comunele urbane celu putinu. Bine-voiti dara, dle primariu, a ve purtá atentiunea cea mai zelósa si mai de iubire asupr'a Capit. II din legea instructiunei. In vedere cu acestu capitolu eu acceptu cá sa vedu inaintate de dvóstra indata urmatórele lucrári:

- 1). Formarea listelor de baietii si fetele cari, cu inceputulu anului viitoriu scolaru 1866—67, voru fi implinitu optu ani.
- 2). Formarea de consiliulu comunalu a listei de acei copii si copile cari suntu dispensati de scóla, dupa art. 35 din lege.
- 3). Publicarea prin placarde, prin foi publice, prin batere de darabana a dispositioniloru Art. 31, 33, 34, 35 si 37.
- 4). Publicarea prin statoristii de corporatiuni a dispositionei dela Art. 37.
- 5). Comunicarea pána la 1-iu Iuliu celu multu la ministeriu a cifrei de copii si de copile, cari, dupa lege, voru avea a frecuentá scólele din nou 1866—67, spre a putea eu din tempu luá dispositioni in vedere cu acele cifre, dupa Art. 46 si Art. . . . din lege.

In acést'a cestiune sacra si vitala me adresediú cátra DVóstra prin sói'a publica, pentru cá natiunea intréga sa ne póta vedea pe toti si cunosce astufeliu cumu fia-care ne vomu implini datoriile.

Adestandu dreptu respunsu dela DVóstra, rezultatele la aceste lucrári, ve rogu, dle primariu, sa primiti incredintiarea osebitei mele consideratiuni.

Ministru, C. A. Rosetti.

Nr. 3,929, Maiu 14.

Principatele române unite.

Respunsulu Principelui Carolu I la depesi'a de felicitare, ce ia adresatu orasiulu Iasi.

„Iasienloru! Amu primitu cu bucuria si placere sentimentele de simpatie ce orasiulu Iasi mi-a esprimitu cu atât'a caldura chiaru mai nainte de a fi pusu piciorulu pe pamentulu Romaniei. Fericitu de a fi in fine in tiér'a care mi-a incredintiatu totu viitorulu ei, cea întâiu si mai scumpa a mea ingrijire va fi, a redá acestui orasiu, care a facutu atât'a sacrificii pentru realizarea unirei, tóte drepturile ce i se cuviniu cá la a dóu'a capiala a tierei. Pe de alta parte remanu deplinu convinsu, ca orasiulu Iasi, si cu densulu tóta Moldov'a, va contribui din tóte puterile si

„necintitu, in viitoriu, ca si in trecutu, la infflorirea si splendorea Statului romanu.

„In curendu voiu indeplini dorintia inimei mele si voiu pute esprima singuru orasiului Iasi multiamirea mea pentru sentimentele si devotamentulu seu patrioticu.“ Carolu I.

Pres. Consiliului de ministri L. Catargiu.

Cetimu in „Monitoriulu Oficialu“:

Program'a noulu Ministeru.

Fara sa fi urmatu vre-o diferentia de opiniune intre personele cari, in numeru de diece, compuneau guvernulu provisoriu si ministeriulu dela 11 Februaru; in urm'a suirei pe tronu a Mariei Sele Principelui Domnitoriu, dupa o impreuna constatare si o intelegere urmata intre acele persone, Mari'a Sea a binevoitu a ne chiama la ministeriu.

Guvernulu remaindu dara mai totu acela, eu va lucra pentru a asigura drepturile nostre si pentru a sustine pe alesulu nostru Carolu I. Avemu deplina convingere ca, pentru a ajunge la acestu tielu, natiunea intraga strinsu unita nu va cruti nici unu sacrificiu.

In privirea trebeloru esteriori, cunoascemu positiunea intereseloru nostre; nu suntemu ostili nimenui, si de aceea ne vomu sili a intretine relatiunile cele mai bune pe taramulu drepturilor nostre. Pe acestu taramu vomu cautu a capatu tota sollicitudinea Inaltei Porti si a puteriloru garanti.

Desvoltarea si intarirea libertatiloru publice si a guvernului constitutiunale va fi obiectulu silintieloru nostre celoru mai sincere, si speramu, ca vomu ave totu concursulu dvostre intru indeplinirea misiunelui nostre.

Presedintele Consiliului Lascaru Catargiu, Ioann Bratianu, Ioann Cantacuzinu, Petru Mavrogheni, Constantinu Al. Rosetti, Ioann Ghic'a, Dimitrie Sturza.

Iasi. Bucuri'a produsa prin scirile despre sosirea Principelui alesu a fostu generale si in Iasi. Cete de omeni se plimbanu pe strade felicitandu-se si strigandu: sa traiasca unirea! sa traiasca Carolu I! — Strigate multu asteptate, neaudite inca pe stradele acestui orasiu, dar cari altiara unu entusiasmu crescendu din minutu in minutu.

Sera o iluminatiune, pe catu splendida pe atatu spontanea a manifestatu sinceritatea si generalitatea simtieminteloru de bucuria. Intre edificiele publice s'a distinsu pe langa Palatulu administrativu, mai alesu Universitatea, care din mii de flacari arata lasieniloru loculu, de unde prin Rectorulu si o mare parte a profesoriloru ei si prin Presedintele fostulu Clubu nationalu V. Pogoru s'a sustinutu onorea inteligintiei din Iasi, s'a sustinutu unirea si Principele strainu. Apoi curtea Treierarchiloru cu focurile bengalice tricolore ce o iluminau de pe balconulu locuintei dlui Maiorescu, Gimnasiulu din Sararie, Banc'a cu frumocele sele balone, dintre casele private mai alesu acele ale dlui A. Balasiu etc. etc. Pretutindeni spuneau luminile unde au fostu acei barbati care inainte de succesulu facticu au avutu tarie si o inteligenta incedere in viitorulu Romaniei. (Vocea nationale).

Varietati.

** Din Naseudu se telegrafa la „W. Ztg.“: „In Patia instrimtorariloru in cari se afla statulu au decisu unanimu oficerii, oficialii, preotii, invetiatorii etc. districtulu Naseudulu, pe langa tota scumpetea ce domnesce in acelu tinutu, a-si oferi pentru tempulu resboiului procentele din lefile loru. Luni (4 Iuniu) se va tine o adunare a Comitetulu districtualu pentru asemenea scopuri.

** O lege din 25 Maiu ordinu edarea de note a 10 xr. v. a. ca mijlocu de a incuigiura lipsele de bani merunti, simfite in comerciulu micu. Aceste note nu esise din cursu, ci fura pana aci numai tiermurite la sum'a de 4 milioane fl. v. a. In urm'a lezei amintite se va redica sum'a loru la 12 milioane fl. val. austr.

** In Lombardo-Venetia s'a scrisu unu imprumutu silitu de 12 milioane, a carui platiri suntu de a se face in siese rate egale. Pentru provinciele Venetia, Vicenza, Belluno se incepu platirile cu finea lui Iuliu, pentru celelalte cu finea lui Iuniu 1866. Platirile au de a urma in argintu ori in aur.

** Pentru agricultori. „S. Z. f. H. u. G.“ scrie: „Dela unu economu esertu aflamu urmatoriulu mijlocu pentru inaintarea desvoltarei semintieloru, care aru fi de a se observa acum candu in multe parti in urm'a frigului va fi de lipsa a se semana cucuruzulu a dou'a ora. In patru cupe de apa sa se puna unu punctu de salmiacu, ce se afla estinu in ori ce speceria. In apa acest'a de salmiacu apoi sa se puna seminti'a si sa stea 24 ore, dupa acestu tempu sa se ia si sa se puna in mustu de gunoiu alte 48 de ore si apoi sa se seme. Resultatulu nu va intardia a plati osteneba semenatoriulu.“

Din Keresd se scrie la K. K. ca la ocaziunea plecarii contelui Gabr. Bethlen la Vienn'a spre a primi postulu la care fu chiamatu, — junimea sasasca, desu de diminetia se presentu calare in vestminte serbatoresci si purtandu flamuri bisericesci si treicolore (unguresci?), in curtea contelui. La suirea contelui in

trasura au resunatu trei „eljen“ si dupa aceea in rendu militariu s'a pusu inaintea trasurei si intre eljenuri neintrerupte la petrecutu unu milu si jumetate. Aici intre urari, eljenuri si intre puscaturi se despartira de dlu conte, postindu-i cestui din urma norocu in oficiulu celu inaltu. Intorcendu-se acasa au serbatu toti locuitorii satulu acea di, durandui, ca au perdutu, pe tempu neotaritu, pre iubitulu loru protectoru. —

** Pagube in urm'a frigului din Maiu. Din Becichereculu mare se scrie la Zkft ca frigulu din 23 si 24 Maiu in tinutulu Temisioarei si Pardanului au facutu numai pagube ne insemnate, luandu afara viile si legumile. Cucuruzulu e frumosu — Din celelalte parti ale Ungariei in sa se spune, ca paguba a causata de frigu trece preste 100 milioane. Din norocire granele suntu frumoase si asi a fomete generala nu se va face, dupa cum se intempla inaintu eu trei ani. — De totu mare paguba se dice ca causa frigulu in napil de zacharu, pentrucu cei mai multi au degeratu! —

Citatiune edictala.

Julian'a Ignea din San-Mihaiu in teritoriulu inclitulu regimentu confinariu serbo-banaticu nr. 14, care a parasitu cu necredintia de 9 ani pe legiutulu ei barbatu Ilie Ignea si a carei'a ubicatiune nu se scie pana astadi, esta prin acest'a citata, ca in terminu de unu anu si o di sa se infatisieze inaintea subscrisulu Consistoriu eparchialu, caci la din contra pe bas'a singurei actii asternuta de legiutulu ei barbatu, se va decide caus'a divortiala si in lips'a ei amesuratu santeloru Canone ale bisericei dreptumaritore resaritene.

Caransebesiu in 21 Aprile 1866.

Consistoriulu Eparchiei gr. res. rom. a Caransebesiului.

Nr. 18—3

Nr. 19—2

Edictu.

Maria lui Achimu Chirstea din comun'a Feldiora in Comitatulu Albei de susu, care cu necredintia de 4 ani au parasitu pre legiutulu ei barbatu Nicolae lui Ioann Sierba nu totu de acolo, prin acest'a se citeza, ca, dela datulu mai din josu, in terminu de unu anu, si o di, cu atata mai tare, sa se infatisieze inaintea forulu Protopopescu subscrisu, cu catu ca la din contra, se va decide divortiuu sotiului ei, la intiesulu SS. Canone ale bisericei nostre dreptucredinciose resaritene, si in absentia densei.

Forulu protopopescu gr. or. alu Tractulu Protop. alu II alu Sabiului.

Sabiu 18 Maiu 1866.

Ioann Pannovicu, Protopopu.

Nr. 20—2

Edictu.

Ioann Ilisie, din Retisdorfu, de rel. gr. or. carele de 3 ani si mai bine au parasitu cu necredintia pe legiut'a sea socia Mari'a Cuculu din Agnit'a, se provoca prin acest'a ca in terminu de unu anu si o di dela dat'a de josu se se infatisieze inaintea Scaunulu protopopescu gr. or. alu Cincului mare, caci la din contra se va da hotarire la actia muerei sale si in absentie-i.

Cinculu mare in 1 Februaru 1866.

Scaunulu protopopescu greco-orient. alu Cincului mare.

Ignatiu Mandocea,
Adm. protopopescu.

Preturile de piatia

din Sabiu, Marti in 24 Maiu (5 Iun.) 1866.

	fl.	xr.
Grálu de frunte, galét'a nemtiesca (Metzen)*	4	67
„ „ mijlocu „	4	40
„ „ cода „	4	13
Secara de frunte galét'a nemtiesca (Metzen) *	—	—
„ de mijlocu „	3	17
„ de cода „	—	—
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen) *	1	60
„ „ mijlocu „	1	47
„ „ cода „	1	33
Cucuruzulu galét'a nemt. (Metzen) *	3	20

*) 3 galete nemtiesci suntu 2 galete ardelenesci.

Burs'a de Vienn'a.

Din 25 Maiu (6 Iuniu) 1866.

Metalicele 5%	55 15	Actiile de creditu	122
Imprumutulu nat. 5%	60 25	Argentulu	131 50
Actiile de banca	653	Galbinulu	6 23